

פרשת וישלח – שבת קודש

(ב) ואלה בני־שעיר החרי יִשְׁבִּי הארץ לוֹטָן וְשׁוּבַל וְצַבְעוֹן וְעֵנָה:
כ אליו בני שעיר חוראי, יתבי ארעא: לוטן ושובל, וצבעון וענא.

רש"י א יִשְׁבִּי הארץ. שהיו יושביה קודם שבא עשו לשם ורבותנו דרשו שהיו בקיאים בישובה של ארץ מלא קנה זה לזיתים מלא קנה זה לגפנים שהיו טועמין העפר ויודעין אי זו נטיעה ראויה לו:

(כא) ודישון ואצר ודישן אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום:
כא ודישון ואצר, ודישן; אליו רברבי חוראי בני שעיר, בארעא דאדום.

(כב) ויהיו בני־לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע:
כב והיו בני לוטן, חורי והימם; ואחתיה דלוטן, תמנע.

(כג) ואלה בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם:
כג ואליו בני שובל, עלון ומנחת ועיבל, שפו, ואונם.

(כד) ואלה בני־צבעון ואיה וענא היא ענא אשר מצא את־הימם במדבר ברעתו את־החמרים לצבעון אביו:
כד ואליו בני צבעון, ואיה וענא; הוא ענא, דאשכח ית גבריא במדברא, כד הוה רעי ית חמריא, לצבעון אבוהי.

רש"י א ואיה וענא. וי"ו יתרה והוא כמו איה ענא. והרבה יש במקרא תת וקדש וצבא מרמס. נרדם ורכב וסוס: הוא ענא. האמור למעלה שהוא אחיו של צבעון וכאן הוא קורא אותו בנו מלמד שבא צבעון על אמו והוליד את ענא: את הימם. פרדים. הרביע חמור על סוס נקבה וילדה פרד והוא היה ממזר והביא פסולין לעולם ולמה נקרא שמם ימים שאימתן מוטלת על הבריות דאמר רבי חנינא מימי לא שאלני אדם על מפת פרדה לבנה וחתיה. (והלא קא חזינן דחיה. אל תקרי וחיה אלא וחייתה. כי המכה לא תתרפא לעולם. ברש"י ישן) ולא הוזקק לכתוב לנו משפחות החורי אלא מפני תמנע ולהודיע גדלת אברהם כמו שפרשתי למעלה:

(כה) ואלה בני־ענא דישן ואהליבמה בת־ענא:
כה ואליו בני ענא, דישון; ואהליבמה, בת ענא.

(כו) ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן וכרן:
כו ואליו, בני דישן חמדן ואשבן, ויתרן וכרן.

(כז) אלה בני־אצר בלהן וזעון ועקון:
כז אליו, בני אצר בלהן וזעון, ועקון.

(כח) אלה בני־דישן עוץ וארן:
כח אליו בני דישן, עוץ וארן.

(כט) אלה אלופי החרי אלוף לוטן אלוף שובל אלוף צבעון אלוף ענא:
כט אליו, רברבי חוראי: רבא לוטן רבא שובל, רבא צבעון רבא ענא.

(ל) אלוף דישן אלוף אצר אלוף דישן אלה אלופי החרי לאלפיהם בארץ שעיר: פ
לרבא דישון רבא אצר, רבא דישן; אליו רברבי חוראי לרברכניהון, בארעא דשעיר.

(לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל:
לא ואליו, מלכיא, דמלכו, בארעא דאדום קדם דימלוך מלכא, לבני ישראל.

רש"י א ואלה המלכים וגו'. שמנה היו וכנגדן העמיד יצחק ובטל מלכות עשו בימיהם אלו הן שאול ואיש בשת דוד ושלמה רחבעם אביה אסא יהושפט. ובימי יורם בנו כתוב בימיו פשע אדום מתחת יד יהודה וימליכו עליהם מלך ובימי שאול כתיב אין מלך באדום נצב מלך:

(לב) וימלך באדום בלע בן בעור ושם עירו דנהבה:
לב ומלך באדום, בלע בן בעור; ושם קרתיה, דנהבה.

(לג) וימת בלע וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה:
לג ומית, בלע; ומלך תחותיה, יובב בן זרח מבצרה.

רש"י א יובב בן זרח מבצרה. בצרה מערי מואב היא שנאמר ועל קריות ועל בצרה וגו'. ולפי שהעמידה מלך לאדום עתידה ללקות עמהם שנאמר כי זבח לה' בבצרה:

(לד) וימת יובב וימלך תחתיו חשם מארץ התימני:
לד ומית, יובב; ומלך תחותיה, חושם מארע דרומא.

(לה) וימת חשם וימלך תחתיו הדר בן־בדר המכה את מדן בשדה מואב ושם עירו עוית:
לה ומית, חושם; ומלך תחותיה הדר בן בדר, דקטיל ית מדינאי בחקלי מואב, ושום קרתיה, עוית.

רש"י א המכה את מדן בשדה מואב. שבא מדן על מואב למלחמה והלך מלך אדום לעזור את מואב ומכאן אנו למדים שהיו מדן ומואב מריבים זה עם זה ובימי בלעם עשו שלום להתקשר על ישראל:

(לו) וימת הדר וימלך תחתיו שמלה מבשרקה:
לו ומית, הדר; ומלך תחותיה, שמלה מבשרקה.

(לז) וימת שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנגה:
לז ומית, שמלה; ומלך תחותיה, שאול מרחובות דעל פרת.

(לח) וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן־עכבור:
לח ומית, שאול; ומלך תחותיה, בעל חנן בן עכבור.

(לט) וימת בעל חנן בן־עכבור וימלך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם אשתו מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב:
לט ומית, בעל חנן בן עכבור, ומלך תחותיה הדר, ושום קרתיה פעו; ושום אתתיה מהיטבאל בת מטרד, בת מצריף דהבא.

רש"י א בת מי זהב. מהו זהב עשיר הוה ואין זהב חשוב בעיניו לכלום:

(מ) ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם למקמתם בשמותם אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת:
מ ואליו שמות אלופי עשו למשפחתם למקמתם בשמותם אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת:

רש"י א ואלה שמות אלופי עשו. שנקראו על שם מדינותיהם לאחר שמת הדר ופסקה מהם מלכות והראשונים הנזכרים למעלה הם שמות תולדותם. וכן מפורש בדברי הימים וימת הדר ויהיו אלופי אדום אלוף תמנע וגו':

(מא) אלוף אהליבמה אלוף אלה אליף פינן:
מא רבא אהליבמה רבא אלה, רבא פינן.

(מב) אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר:
מב רבא קנז רבא תימן, רבא מבצר.

(מג) אלוף מגדיאל אלוף עירם אלוף אדום למשבתם בארץ אחוזתם הוא עשו אביו אדום: פ
מג רבא מגדיאל, רבא עירם; אליו רברבי אדום, למותבניהון בארע אחסנתהון הוא עשו, אבוהון דאדומאי.

רש"י א מגדיאל. הוא רומי: